

ayşe çavdar

aysec@merkezdergi.com.tr

Keleş'in güzelliği

Günüşiği Kitaplığı, Semih Gümüş'ün editörlüğünde yeni bir dizi yayımlamaya başladı. Dizinin başlığı "Köprü Kitaplar" ve amacı da çocuklarla gençler arasında edebiyat aracılığıyla bir köprü kurmak. Bu babda yayımlanan ilk kitap ise Necati Tosuner'in Keleş Osman'ı. Okurken, Tosuner'in bir yazar olarak tam da kendisinin okumak isteyeceği türden hikâyeler yazdığını düşündüm.

Bir çocuğa kitap okutmakla, edebiyatla bağ kurmasını sağlamak aynı anlama gelmiyor. Bugünkü çocuk kitaplarının, örneğin benim kuşağımın okuduklarından en temel farkı pedagojinin işin içine ben- ce biraz fazlaca girmiş olma- sı. Bu söylediğimden yanlış bir sonuç çıkarılmasını istemesem de, işin içine giren ki- mi teknikler anlatılan hikâye ile onu okuyanın ya da dinle- yenin arasına bir duvar gibi gi- rebiliyor. Dengeyi sağlamak ise gerçekten ustalık gerektiri- yor. Ben hâlâ babaannemden dinleyebileceğim türde hikâyeler okumayı tercih ediyorum kendimi gerçekten çocuk gibi hisset- mek istediğimde.

Günüşiği Kitaplığı, Semih Gümüş'ün editörlüğünde yeni bir dizi yayımlamaya başladı. Dizinin başlığı "Köprü Kitaplar" ve amacı da çocuklarla gençler arasında edebiyat aracı-

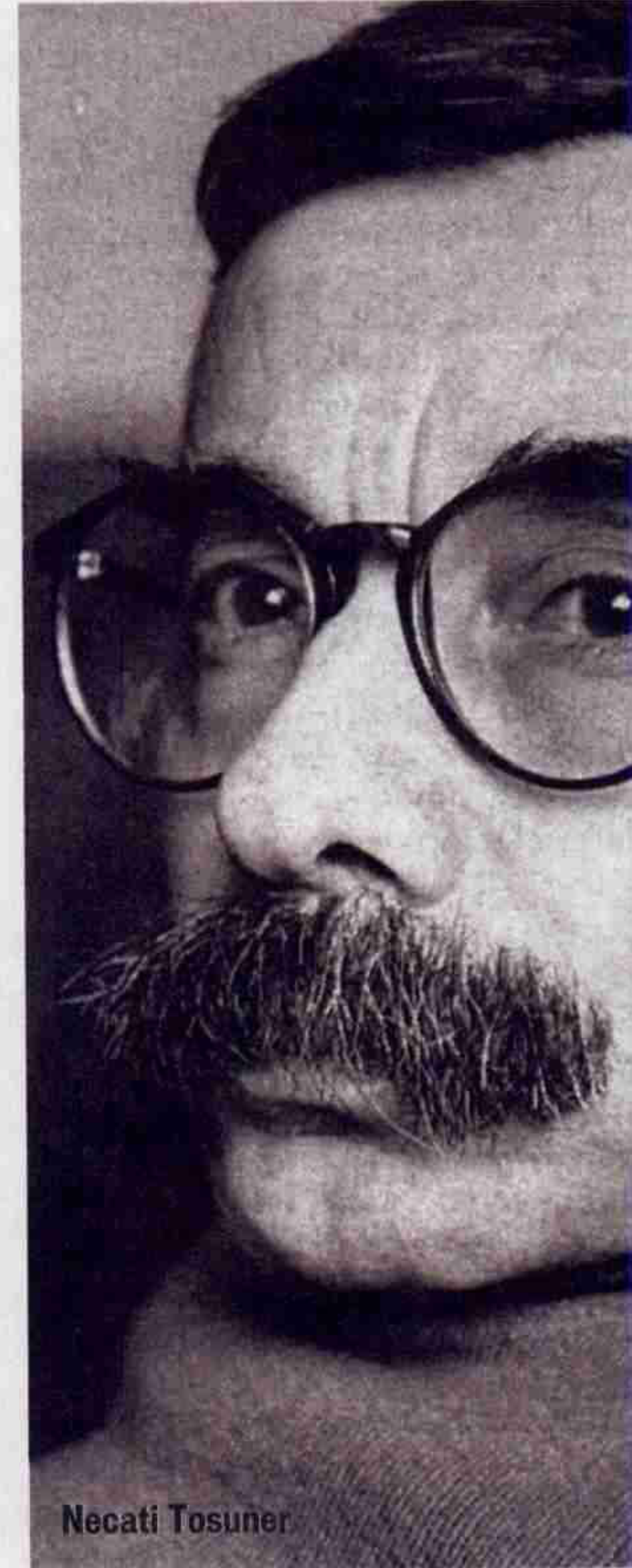

lığıyla bir köprü kurmak. Bu babda yayımlanan ilk kitap ise Necati Tosuner'in Keleş Osman'ı. Tosuner'in bu kitapta biraraya gelen Keleş Osman Evden Kaçıyor ve Keleş Osman'ın Tarihle Başlı Dertte başlıklı iki öyküsü

1977'de ayrı ayrı yayımlan- mıştı. Keleş Osman Evden Kaçıyor, Keleş Osman'la ar- kadaşı Hasan'ın evlerinden kaçıp İstanbul'a gelmeleri- nin öyküsünü anlatıyor. İki ana teması var bu öykü- nün; henüz ilkökul dör- düncü sınıfta okuyan iki kafadarın evden kaçma süreçleri ve çocuklar için

de bir arzu nesnesi olan İstan- bul'a gitme düşü, ikincisi ve asıl önemlisi ise arkadaşlık.

Hikâyenin ilk kahramanı Keleş Osman'ı tanımlayan başlıca özelliği herkesin dalga geçtiği bir isme sahip olmasına rağmen, sözlükten bu keli- menin yani Keleş'in "yakışıklı, güzel"

Necati Tosuner

manasına geldiğini anlayıp kimsenin sözüne kulak asmamaya başlaması. Bir de tabii ki çok iyi bir arkadaş olması. Okulda, Mahmut adlı bir çocuktan dayak yerken yardım ettiği, ondan sonra da çok yakın arkadaş olduğu Hasan'ı terk etmektense tehlikeli bir yolculuğu göze alıyor Osman. Annesi, onu gayet normal yollarla İstanbul'a gönderebilecekken, sırf daha önceden sözleştiler diye Hasan'la evden kaçarak İstanbul'a gitmeyi tercih ediyor. Endişeye mahal kalmamasın, bu öykü elbette çocukları evden kaçmaya özendirmiyor. Sonunda, İstanbul'a bir kamyon şoförünün yardımıyla gelmeyi başaran ikiliyi kısmen talihsiz olduğu söylenebilecek bir sürpriz bekliyor.

Kitaptaki ikinci hikâye ise, Keleş Osman ve Hasan'ın kasabalarına dönmelerinden itibaren başlıyor, dolayısıyla romanın ikinci bölümü olduğunu da söylemek mümkün. Osman'ın babasının tayini İstanbul'a çıktığından ailece buraya taşınmak zorundalar. Bir başka deyişle Osman ve Hasan ayrılacaklar, Osman İstanbul'da yeni bir hayat kuracak. Fakat İstanbul pek de kolay bir yer değil. Hasan'ın yerini Ayşe alıyor İstanbul'da Osman için, kısa bir süre bile birbirlerini görmeseler özleyecekleri bir yakınlık doğuyor aralarında. Bu arada Osman'ın okulda, elbette tarih –asında sosyal bilgiler- dersiyse arasında ciddi sorunlar ortaya çıkıyor. Biraz hocadan, biraz dersin içeriğinden kaynaklanıyor bu sorunlar, ama sonuçta bir okul eleştirisi yok değil.

Hikâyeler çok güzel, ama asıl güzel olan Necati Tosuner'in, çocuk okurlarının hayal güçlerini, hayat tecrübelerini ve zekâlarını hafife almayan anlatımı, ağırbaşlı ama sade dili.

Mesela Hasan'ın ağabeyinden bir İstanbul tasviri var ki, alabildiğine güzel ve gerçek: "İstanbul denilen, bir koca yerdir. Bir ucundan bir ucuna taşıyla gitsen saatler çeker... Bizim buranın adamı gibi binlercesini yan yana diz, usandın mı, binlercesini apartmanlara üst üste sığıştır, işte İstanbul... Hele o deniz... Canım, deniz bir başka... Ha, ama İstanbul demek para demek-

tir. Paran yok mu, geç İstanbul'u. Aç karnına denize bakmanın da ne tadı olacak ki?.." Okurken, Tosuner'in bir yazar olarak tam da kendisinin okumak isteyeceği türden hikâyeler yazdığını düşündüm. Elbette özenli bir anlatım ve üslubu var Tosuner'in, ama bu anlatım ve üslup "ben buradayım" diye bağırıyor, öyküyü görünür kılıyor; çünkü mütevazı...

